

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE ORGANIZÁCIE

Nezisková organizácia Barbora vznikla dňa 28.01.2015 na základe rozhodnutia Okresného úradu v Bratislave podľa ustanovenia § 9 ods. 1 zákona č. 213/1997 Z . z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v platnom znení (ďalej len „Zákon“).

Názov organizácie: Nezisková organizácia Barbora

Sídlo: Kukučínova 617/5, 902 01 Pezinok, Slovenská republika

Registrový úrad: Okresný úrad Bratislava

Registračné číslo: OVVS-13655/455/2015-NO

IČO: 45 745 404

DIČ: 2120062175

Dátum vzniku: 28.01.2015

Zakladatelia (Fyzické osoby)

Andrea Heldová

Štatutárny orgán:

Mgr. Andrea Heldová – riaditeľ

Druh všeobecne prospešných služieb:

Nezisková organizácia poskytuje všeobecne prospešné služby v oblasti tvorby, rozvoja, ochrany, obnovy a prezentácie duchovných a kultúrnych hodnôt:

- organizovanie seminárov, školení, besied, stretnutí a osvetových podujatí so zameraním na ochranu prírodných a kultúrnych hodnôt, históriu baníctva a mineralógiu,
- služby organizovania kultúrnych, spoločenských podujatí, výstav, prezentácií, osvetových podujatí a stretnutí, a ďalšie služby v oblasti výskumu, vývoja, vedecko-technických služieb a informačných služieb so zameraním na informačné služby:
  - analýzy, rozbor, spracovanie a realizácia projektov s cieľom získania finančných prostriedkov,
- poskytovanie informácií o uvedených aktivitách prostredníctvom internetu a drobných tlačovín so zameraním na tvorbu a ochranu životného prostredia a ochranu zdravia obyvateľstva s cieľom prezentácie regionálneho rozvoja a zamestnanosti.

2. PREHĽAD ČINNOSTI ZA ROK 2023

Nezisková organizácia Barbora je na základe zákona č. 213/1997 Z.z. neziskovou organizáciou poskytujúcou všeobecne prospešné služby. Svoju činnosť zameriava najmä na projekty rozvoja geoturistiky, ochrany a tvorby životného prostredia, ochrany kultúrnych pamiatok a tvorby kultúrnych podujatí. Najväčším projektom je pre nás v posledných rokoch Geopark Malé Karpaty, ktorý patrí do Siete geoparkov SR. Manažment má na starosti naša Nezisková organizácia Barbora. Uznáním za 4. národný geopark na Slovensku nadobudli na význame aj činnosti NO Barbora v oblasti rozvoja cestovného ruchu, environmentálneho vzdelávania širokej verejnosti, propagácie a popularizácie územia. Súčasne s udelením dekrétu Geopark Slovenskej republiky prebehol podpis „Memoranda o spolupráci“ s Prírodovedeckou fakultou Univerzity Komenského v Bratislava, Ústavom vied o Zemi SAV, Prírodovedným múzeom SNM a Štátnym geologickým ústavom Dionýza Štúra. V rámci aktivít manažmentu geoparku teda dochádza k aktívnej spolupráci pri vedeckom výskume a popularizácii jeho výsledkov, ako aj vedy samotnej. V ostatných častiach Výročnej správy si bližšie predstavíme činnosti, ktorým sme sa v danom roku venovali.

GEOPARK MALÉ KARPATY

Geoturistika a geoparky sú zaujímavým trendom zahŕňajúcim spôsoby trávenia voľného času, rozvoj vzdelávacích a ekonomických aktivít, no primárnym cieľom je ochrana daného územia. Geopark Malé Karpaty bol do Siete geoparkov SR prijatý ako najmladší geopark. Ide o jediný slovenský geopark od počiatku budovaný iniciatívou zdola a podľa pravidiel UNESCO pre geoparky.

Geopark je budovaný a prezentovaný ako územie 21. storočia, v ktorom je prezentovaný súvis medzi neživou a živou prírodou a na ne nadväzujúcou kultúrou. Geopark predstavuje aj nástroj regionálneho rozvoja, ktorého cieľom je podpora cestovného ruchu prostredníctvom tvorby geoproduktov a zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja. Manažment geoparku má v kompetencii Nezisková organizácia Barbora. Geopark vidí ako priestor bohatý na poznanie, zážitky a možnosti aktívneho využitia voľného času.

Základným kameňom fungovania je spolupráca, iba jej prostredníctvom je možné dosiahnuť synergiu prvkov a odhaliť ich skutočný význam. Cenným výsledkom je podpis Memoranda o spolupráci medzi manažmentom Geoparku Malé Karpaty, Prírodovedným múzeom SNM, Ústavom vied o Zemi Slovenskej akadémie vied, Prírodovedeckou fakultou Univerzity Komenského a Štátnym geologickým ústavom Dionýza Štúra. Geopark tak získal silné vedecké krytie a deklaroval snahu o propagáciu vedeckého poznania nielen z jeho územia. Je to len

jeden z krokov, ktorý reprezentuje snahu geoparku o vzdelávanie laickej verejnosti a ochranu životného prostredia založenú na vedeckom poznaní.

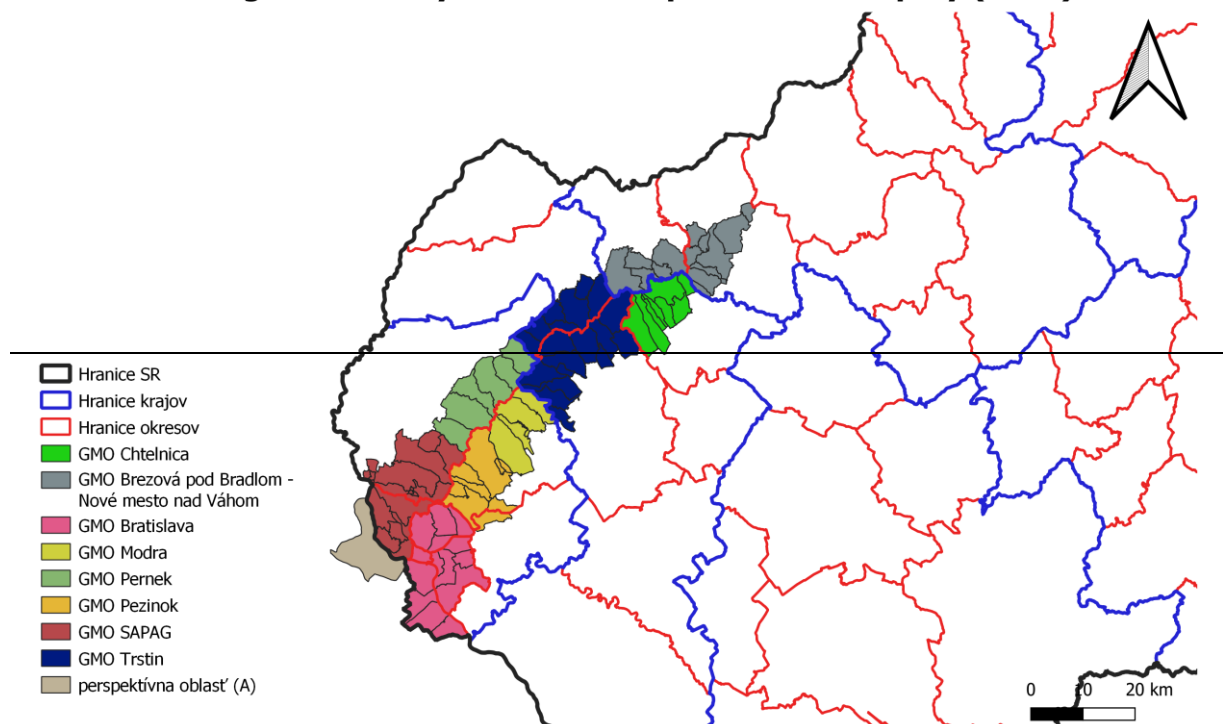
Územie Geoparku Malé Karpaty

Geopark Malé Karpaty pozostáva z nasledujúcich geomontánnych oblastí: Bratislava, Sandberg-pajštún, Pezinok, Modra, Pernek, Trstín, Chtelnica a Brezová pod Bradlom - Nové Mesto nad Váhom. Rozkladá sa na ploche 1719 km² a zahŕňa celkovo 77 katastrov v 3 krajoch. Územie GMK môžete vidieť na priloženej mape, ktorá bola aktualizovaná v roku 2022.

Príprava na revalidáciu

Nakoľko nás čaká v nasledujúcom roku revalidácia Geoparku Malé Karpaty tak už v tomto roku sme začali pracovať na potrebných podkladoch, aby prebehla úspešne. Budeme odpočtovať a obhajovať aktivity vedúce k rozvoju geoparku, vzdelávacie aktivity a plány na ďalšie obdobie pred hodnotiteľmi z Čiech a Slovenska. Prípravu na revalidáciu sme začali už tento rok účasťou na školení k medzinárodnému hodnoteniu geoparkov aj podľa pravidiel UNESCO.

Rozdelenie geomontánnych oblastí Geoparku Malé Karpaty (2022)

Európsky týždeň geoparkov 2023

Pri príležitosti každoročného podujatia Európsky týždeň geoparkov sme sa zúčastnili na viacerých podujatiach aby sme si poctili tento významný týždeň aj v rámci propagácie nášho geoparku.

Zavítali sme do neďalekej obci Dubová, do priestorov spoločenskej sály kde sme sa s návštevníkmi rozprávali o dávnej histórii Zeme. Pre deti miestnej MŠ a ZŠ bol určený program *Dinosauri a tí druhí*. Hravým výkladom sme deťom rozprávali o dinosauchoch a paleontológii. Pre dospelých bol určený podvečerný program s prednáškou *More pod našimi nohami*. Vrátili sme sa v čase do dôb, keď Dubová ešte bola prímorskou destináciou. Deti i dospelí mohli priniesť a ukázať svoje nálezy paleontológovi a mohli ich pozorovať pod stereoskopickou lupou. Nálezy sme priamo na mieste v prípade záujmu určili a odborne zakonzervovali. Počas TEG 2023 sme taktiež zorganizovali prechádzku *Devínskou Kobylou* so zameraním na geodiverzitu Devínskych Karpát. Tieto aktivity sme mohli zrealizovať aj vďaka finančnej podpore SAŽP. Podobné podujatia slúžia predovšetkým na propagáciu územia geoparkov a perspektívnych geoparkov.

Propagácia územia GMK

V rámci propagácie územia GMK, rozvoja CR a popularizácie fenoménov oblasti boli v spolupráci so SAŽP vydané propagačné a vzdelávacie brožúrky o pôdach Malých Karpát, kde sme odokryli spojenie medzi geodiverzitou, biodiverzitou a ľudskou činnosťou. Hlavným dôvodom jej vzniku bolo vnímanie potreby rozvoja tejto témy. Brožúrka nesie názov *Pôdy - na hranici svetov* a naďalej sa zaoberá fenoménmi geoparku. Bolo vydaných 1000 kusov v slovenskej verzii.

Geopark Malé Karpaty bol prezentovaný aj na odbornej úrovni na viacerých konferenciách a workshopoch s tematikou rozvoja cestovného ruchu. Budeme sa im ešte podrobnejšie venovať v nasledujúcich kapitolách.

Ústredným mottom geoparku v roku 2023 bolo *Objavujme spolu krásne miesto pre dobrých ľudí Geopark Malé Karpaty. Každý vnímame krajinu po svojom, pozeráme na ňu inými očami, no geoparkom sa stane, až keď ju objavíme celú, nielen jednotlivé stromy, kamene, hrady alebo pohár vína.*

Detailná pasportizácia lokalít GMK

V spolupráci so Slovenskou agentúrou životného prostredia sme pokračovali aj v roku 2023 detailnou pasportizáciou zaujímavých miest a javov GMK. Podarilo sa nám dokončiť oblasť SAPAG-u a Perneka. V zmysle PHÚ SAŽP táto úloha slúži na detailné poznanie územia geoparku a jeho fenoménov.

Prebieha detailné zameranie lokalít pomocou GPS, popis a fotodokumentácia lokalít. Získané údaje budú použité v mapových podkladoch prezentujúcich územie geoparku a ako podklady pre plánovanie rozvoja geoparku do budúcnosti. Pasportizácia prebieha po geomontánných oblastiach, tak ako boli definované v prihláške do Siete geoparkov SR v roku 2020. V roku 2021 začalo mapovanie geomontánnej oblasti Pezinok. V roku 2023

sme zamerali a zdokumentovali viac ako 250 lokalít z Geomontánných oblastí Sandberg-Pajštún a Pernek. Podľa Plánu hlavných úloh SAŽP bude pasportizácia systematicky pokračovať v najbližších rokoch, a to v celom území geoparku.

NOVÉ PROJEKTY, PODUJATIA

Počas celého roka sme sa zúčastnili rôznych podujatí a spolupracovali na rôznych zaujímavých projektoch, kde sme propagovali nielen Geopark Malé Karpaty, ale i ostatné aktivity, ktoré realizuje Nezisková organizácia Barbora. Zároveň sme boli súčasťou podujatí, ktoré organizujú rôzne spriaznené organizácie a inštitúcie. Išlo predovšetkým o výstavy, expozície, workshopy prednášky, vychádzky do geoparku, konferencie a rokovania. Vybrali sme tie najzaujímavejšie:

Rokovanie zástupcov národných komisií geoparkov krajín V4

V máji sme sa zúčastnili rokovania zástupcov národných komisií geoparkov krajín V4 v historických priestoroch Slovenského banského múzea v Banskej Štiavnici, kde sme prezentovali územie a aktivity Geoparku Malé Karpaty. Cieľom stretnutia bolo vytvoriť rámec dlhodobej a stabilnej spolupráce v oblasti zakladania, fungovania a rozvoja moderných území, ktoré geoparky v jednotlivých krajinách predstavujú. Týmto tematickým zameraním bolo dané rokovanie mimoriadne unikátne, čím sa podarilo prezentovať nielen geoparky Slovenska, ale aj jeho výnimočnú geodiverzitu. Súčasťou rokovania boli aj odborné terénne exkurzie v území Banskoštiavnického geoparku, počas ktorých účastníci mohli navštíviť expozície daného geoparku.

Otvorenie výstavy v Záhorskom osvetovom stredisku

Začiatkom roka sme sa zúčastnili otvorenia a vernisáže výstavy s názvom Svet Permoníkov očami detí, ktoré sa konalo v Záhorskom osvetovom stredisku v Senici, kde si návštevníci mohli pozrieť detské predstavy o permoníkoch a ich živote. Mali sme možnosť vidieť množstvo krásnych výtvarov. Na výstave sme mohli vidieť niekoľko stoviek permoníkov. Množstvo výstavných prác bolo z Trnavského samosprávneho kraja a spolu s vicežupankou TSSK sme odovzdávali diplomy za kolektívne ocenenie ZUŠ Senica pobočka Jablonica a Cerová. Spolu s nami privítal permoníkov aj člen Spolku Permon Marianka. Celé mesto Senica aj so svojimi zástupcami boli prekvapení aký hojný

počet permoníkov sa u nich na Záhorí nachádza a ako ovplyvňujú detský svet. Výstavu hodnotíme spolu s ostatnými vyhlasovateľmi súťaže ako veľmi vydarenú.

Výstava - Permoník očami detí

Za tie dlhé roky odkedy sme začali na podujatí Pezinský Permoník organizovať súťaž v kreslení a maľovaní Permoníka a vyhlásili aj súťaže na území geoparku sa nám nazbieralo stovky krásnych výtvorov detí. Zobrazujú ich predstavy nielen o permoníkoch, ale i o živote a práci v podzemí, ich predstave o vzácnych kameňoch a rôznych pokladov z hlbín Zeme. Kresby a maľby detí pravidelne vystavujeme na podujatí Pezinský Permoník a každoročne vyhlasujeme novú súťaž a dopĺňame naše bohaté zbierky. V roku 2023 sme vybrané maľby vystavovali v rámci výstavy Permoník očami detí, ktorá sa konala v Pezinskom kultúrnom centre na poschodí.

Prednáška v Malokarpatskej knižnici

Pre dospelých sme pripravili prednášku *Úvod do dinosaurologie* v priestoroch pezinskej knižnice kde sa rodičia, ale i učitelia mohli dozvedieť ako komunikovať o dinosauroch s deťmi a ako im to všetko rozumne vysvetliť.

Krst brožúry - Enviroprogramy pre základné a stredné školy BSK

Boli sme súčasťou krstu environmentálnych programov pre školy, v ktorej sú zahrnuté aj naše vzdelávacie aktivity, ktoré ponúkame a realizujeme. Programy každý rok rozširujeme o nové zaujímavé témy a je možné ich vyhľadať na našej webovej stránke. Tu nám vzniká aj jedno nové motto Chráňme Geopark Malé Karpaty vzdelávaním. Pokladáme za mimoriadne dôležité aby sa deti od malička učili o témach súvisiacich so životným prostredím, o prepojeniach medzi živou a neživou prírodou, prírode, vážili si ju a mali k nej úctu. Aj pomocou našich vzdelávacích aktivít v rámci environmentálnych programov sa môžeme prichýtiť o to aby sa naučili aktívne a hlavne plnohodnotne využívať voľný čas a mali chuť spoznávať a objavovať.

Workshop – Cesta z vnútra Zeme

Medzi zaujímavé workshopy, ktoré sme v danom roku zorganizovali nepochybne patrí workshop, ktorý sa uskutočnil v Ekocentre Stupava a niesol sa v zaujímavej téme *Cesta z vnútra Zeme* kde sme si pozreli trochu iný pohľad na našu planétu. Išlo o hravé prevedenie a rozprávanie o horninách z útrob našej Zeme a ich dlhej ceste na povrch. Nechýbali ani interaktívne prvky, plné tvorivých hádaniek, ale i ukážka simulácie výbuchu sopky. Návštevníci mali aj možnosť pozrieť si ukážky hornín, ktoré sme na workshop priniesli.

Podujatie Deň Bridlice

Toto novo vzniknuté podujatie malo svoju premiéru a predstavilo 1. ročník. Uskutočnilo sa v Marianke a okrem Geoparku Malé Karpaty sa na ňom zúčastnilo množstvo zainteresovaných organizácií. Súčasťou podujatia bol bohatý program v podobe predstavenia jednotlivých organizácií, súťaže v strihaní bridlice, rozprávanie o mariánskej bridlici, kreatívne dielničky pre deti aj dospelých a rôzne iné zaujímavé aktivity pre návštevníkov. Premiéra podujatia bola úspešná a po pozitívnom ohlase veríme, že sa uskutoční aj v nasledujúcom roku a opäť budeme jeho súčasťou.

Návrat do Budúcnosti

Akcia sa konala v našom Prírodnom a banskom skanzene Budúcnosť v jesenných mesiacoch. Počasie nám síce v ten deň moc neprialo, ale aj napriek tomu sme privítali množstvo návštevníkov so záujmom o bližšie poznanie územia v ktorom žijú aj z pohľadu geodiverzity a ako úzko súvisí s biodiverzitou.

Tento projekt vznikol vďaka podpore Bratislava Region Tourism, ktorá nám pomohla s prípravou a propagáciou. Zároveň sme boli vďační za možnosť sprevádzať aj v priestoroch SNG Schaubmarov mlyn, ktorý sa nachádza v blízkosti skanzenu.

Výnimočné projekty

More pod našimi nohami – Dubová

Vďaka programu obnovy dediny sa nám v spolupráci s Úniou nevidiacich a slabozrakých podarilo v obci Dubová vybudovať náučný stôl s názvom „More pod našimi nohami“. Na tejto expozícii si čoraz viac môžeme uvedomiť to, že neživá príroda je skrytá pod našimi nohami a hoci ju nevidíme je našou súčasťou. Práve na tomto mieste sa môžeme dozvedieť po akých pokladoch denne chodíme. Pri spoločenskej sále na Sokolovskej ulici sme nainštalovali náučný stôl nakoľko táto lokalita predstavuje jedno z významných miest Geoparku Malé Karpaty. Slúži na prezentáciu územia obce

Dubová a pokladov neživej prírody z jej územia interaktívnou a edukačnom formou. Expozícia pozostáva z umeleckých rekonštrukcií pradávných morí, ktorých sedimenty boli nájdené práve v Dubovej. Vďaka kresbách a textom sme sa snažili priblížiť vyhynutý život v tejto oblasti a príčiny jeho vymierania. Najvýraznejší prvok tvoria modely hmatových vzoriek fosílií a boli vyrobené 3D tlačou na základe detailných skenov originálnych skamenelín, ktoré sa našli v tejto oblasti. Tieto vystavené vzorky si návštevníci môžu chytiť čo umožňujeme aj lepšiu predstavu o tvare práve nevidiacim a slabozrakým. Taktiež sú niektoré potrebné texty spracované v podobe Braillovho písma. Súčasťou expozície je i nahratý text, kde je priblížený príbeh týchto fosílií pútavou formou.

V obci Dubová v blízkosti Fugelky na hranici Územia európskeho významu Podhorie sme tento rok vybudovali miesto, ktoré približuje život roháčov veľkých, ktorý sú najväčšími obyvateľmi z ríše hmyzu v Malých Karpatoch. Vďaka tomuto prvenstvu sme sa rozhodli, že im patrí stále miesto v miestach ich najväčšieho výskytu. Nájdete tu ich imponantnú sochu v nadrozmernej veľkosti.

Geodiverzita

Pri príležitosti Medzinárodného dňa geodiverzity sme otvorili Náučnú trasu Pustá Ves - Klenová. Trasa prezentuje nielen geodiverzitu a biodiverzitu územia, ale aj kultúrno-historické fenomény. Jeho dĺžka je 12,6 km a obsahuje 8 zastávok. Napája sa na náučné chodníky v okolí. Je inovatívny, nakoľko všetky zastávky, okrem úvodného panelu, sú zhotovené prostredníctvom QR kódov, ktoré nevytvárajú vizuálny smog v lesnom prostredí. Chodník je prvým so zameraním na geodiverzitu na Slovensku a vznikol vďaka finančnej podpore Participatívneho rozpočtu TTSK, obci Prašník a OZ Deti, príroda a zdravie. Jeho otvorenia sa zúčastnili desiatky ľudí. Tento deň sme prežili v tichej spoločnosti pestrých geologických foriem v okolí Klenovej. Boli sme súčasťou komentovaného prechodu tohto novo vzniknutého turisticko-náučného chodníka.

Potešil nás záujem ľudí o živú a neživú prírodu, ktoré by sme mali vnímať ako dva celky, ktoré sú navzájom prepojené. Za vybudovaním a otvorením tohto chodníka stojí snaha, podpora a pomoc mnohých ľudí.

Príbeh hornín a skamenelín z Prašníka

Posledný mesiac v roku sa nám podarilo vytvoriť a otvoriť novú expozíciu, ktorá nám rozpráva príbeh o horninách

a skamenelinách z Prašníka. Nachádza sa v priestoroch obecného úradu na Prašníku. Súčasťou je aj geologická knižnica, do ktorej nám daroval knihy Štátny geologický ústav

Dionýza Štúra za čo sme nesmierne vďační. Za možnosť realizovať tento projekt vďačíme aj Environmentálnemu fondu, starostovi obce Prašník za dôveru a ústretovosť počas trvania projektu, ale i návštevníkom, ktorí si prišli vypočuť príbehy hornín a fosílií z tejto lokality a prejavili záujem o spoznávanie a objavovanie. Tento projekt bol podporený v rámci Programu obnovy dediny.

Každé miesto má svoj výnimočný príbeh a Prašník toho nie je výnimkou. Sme radi, že sme mohli byť súčasťou a dopomôcť k tejto trvalej expozícií.

Revitalizácia a zveľadovanie zaujímavých miest, ktoré sú súčasťou GMK

Zveľadovanie okolia a štôlne Trojarová

Úprava štôlne Trojárová a jej okolia bola nevyhnutná nakoľko bolo poznačená banskou činnosťou dlhé desaťročia a pre Geopark Malé Karpaty je jednou z významných lokalít. Preto sme sa rozhodli priložiť ruky k dielu a podarilo sa nám priestor zveľadiť a upraviť tak aby bolo lahodiace nielen očiam, ale aby sme ukázali krásu tohto jedinečného banského diela a dali priestor aj bohatej biodiverzite v jej okolí.

Revitalizácia expozície Kameň a víno

V roku 2023 sme revitalizovali a opravili miesto vo vinohradníckej lokalite v meste Pezinok, v časti Rozálka. Aj vďaka vinohradom je toto miesto bohaté nielen na biodiverzitu, ale i geodiverzitu. Vďaka náučným stolom Kameň a víno sa môžete dozvedieť zaujímavosti o tom na čom rastie lokálny vinič a aký dopad ma geologická pestrosť tohto územia na pestrosť chutí vín. Náučný stôl sa aj naďalej nachádza v krásnom prostredí pezinských vinohradov pri domčeku Celestín, ktoré je vyhľadávaným turistickým miestom. A práve vďaka náučným stolom môže mať aj v tomto prípade vychádzka edukačný charakter vďaka ktorému sa dozviete mnohé zaujímavosti. Patrí medzi stále expozície na danom mieste.

Nové oddychové a edukačné prvky v Prírodnom a banskom skanzene Budúcnosť

Aj v roku 2023 sme pokračovali revitalizáciou a úpravou Prírodného a banského skanzenu Budúcnosť. Taktiež do areálu pribudli nové prvky. Vonkajší areál je upravený tak aby každý návštevník, ktorý sa tu ocitne pri prechádzke lesom alebo pri prechádzaní banským náučným chodníkom si tu mohol užiť chvíľku oddychu a vychutnať prítomný okamžik ďaleko od rušného mesta. Zároveň je skanzen aj miestom edukácie a nájdete tu rôzne edukačné tabule, ktoré tvoria jeho stálu expozíciu a plánované rozširovanie. Nájdete tu opekanisko aj s rozšírením sedením pre väčšie skupiny. V budovaní, zveľadňovaní a rozširovaní o nové prvky plánujeme aktívne pokračovať aj naďalej a skanzen bude aj naďalej slúžiť na realizáciu rôznych akcií a projektov o ktorých budeme informovať aj prostredníctvom našej web stránky www.geoparkmalekarpaty.sk ako i na našom FB profile, v skupine Geopark Malé Karpaty. Taktiež je to miesto, ktoré navštevujú školské, mimoškolské a ostatné vzdelávacie skupiny v rámci exkurzií a workshopov.

Aj vďaka finančným prostriedkom z Participovaného rozpočtu Mesta Pezinok sa nám v tomto roku podarilo v skanzene osadiť veľkorozmernú mapu výskytu vybraných trvaliek s jednotlivými infotabulkami vďaka ktorým sa poznávanie rastlín a drevín rozšírilo aj o trvalky. Vďaka finančnému príspevku sme taktiež mohli umiestniť kompostéry, ktoré umožňujú recykláciu biologického materiálu a zároveň sa rozšírili možnosti sedenia pre návštevníkov, ktoré prinášajú zvýšenie komfortu. Doplnili sme gabiónové lavičky a vďaka osadeniu v tichšej časti priľahlého pozemku okrem oddychu umožnia i lepšie pozorovanie prírody. Naším cieľom je vytvárať príjemné miesto pre všetkých dobrých ľudí, kde budú môcť využiť aktívnym spôsobom voľný čas a zároveň miestom z ktorého budú odchádzať s novými poznatkami nakoľko plní i vzdelávaciu funkciu. Z tohto dôvodu je dôležité rozširovať a zveľaďovať skanzen aby toto miesto bolo nielen bezpečné, ale príjemné i po vizuálnej stránke s vyššou pridanou hodnotou.

Nachádza sa tu aj štôlna Budúcnosť. Ide o najnižšie situovanú štôľnu v Pezinku na trase banského náučného chodníka nad mestskou časťou Cajla smerom na Babu. V blízkosti sa nachádzajú rudné bane. Vnútri štôlne sa nachádza dvojkoľajná trať. V jej útrobach žije množstvo živočíchov pre ktorých je úkrytom i domovom so špeciálnou klímou pre ich život.

Vychádzky do geoparku

V roku 2023 sme pokračovali a realizovali vychádzky do geoparku. Tematicky tieto výlety pokrývali široký záber tém, od geológie cez živú prírodu až po kultúrne prvky krajiny, podľa konceptu rozvoja geoparku.

Pri príležitosti Medzinárodného dňa vtáctva sme spolu s odborníkmi v danej téme pripravili vychádzku v oblasti Chtelnice, kde sme pozorovali vtáky a ich rozmanitosť. Účastníci sa dozvedeli mnoho zaujímavosti z ich života.

Ďalšou vychádzkou sme sa zamerali na krásnu a geologicky bohatú lokalitu Devínska Kobyla, kde sme mohli vidieť jej pestrosť a rozmanitosť.

Počas Víkendu otvorených parkov a záhrad sme v rámci vychádzok navštívili Červený kameň a jeho nádherné okolie. Prepojili sme tu históriu a geológiu a preniesli sme sa do tajov širokého okolia hradu. Účastníci spoznali historické klenoty a krásy územia v zábavnej a zaujímavej forme. Spolu s profesionálnym sprievodcom sme prešli z hradného areálu cez lúky až do tajomných baní, ktoré sú ukryté v Malých Karpatoch.

Počas vychádzok sme prežili skvelé hodiny spolu s príjemnou spoločnosťou, ktoré boli plné objavovania a dozvedeli sme sa mnohé nové zaujímavé informácie.

Pokračovanie úspešných projektov z minulých rokov

Infostánok Geopark Malé Karpaty

Prezentácia Infostánku Geopark Malé Karpaty pokračoval aj v roku 2023 a bol súčasťou rôznych spoločenských a kultúrnych akcií. Infostánky nechýbali ani ako súčasť rôznych prednášok v školských aj mimoškolských zariadeniach a na rôznych edukačných workshopoch. Predstavujú rôzne zaujímavé témy nielen o GMK, ale i o planéte Zem, mineralógií, skamenelinách, horninách, podzemnej vode a pod. Infostánok je projektom, ktorý je zameraný na environmentálnu výchovu a vytvorenie doplnkového vzdelávania s pútavým a edukačným obsahom.

Infostánok je plne mobilný, vďaka čomu môže a bude i naďalej súčasťou rôznych spoločenských a kultúrnych akcií a taktiež bude prínosným vzdelávacím doplnkom ako v školských tak i mimoškolských subjektoch. Dôležitý prínos projektu vidíme i v zvýšení povedomia o Geoparku Malé Karpaty a záujmu o spoznávanie jeho jedinečných lokalít a taktiež prebúdzanie hlbšieho záujmu v oblasti vied o Zemi.

Projekt zároveň podporuje aktivity a podujatia, ktoré prispievajú k zachovaniu a propagácii kultúrneho, historického a prírodného dedičstva v kraji s pozitívnym dopadom na rozvoj cestovného ruchu.

Infostánok je a bude i naďalej súčasťou rôznych akcií, táborov, výstav, školskej výučby alebo iných príležitostí, kde jeho prezentácia bude mať zmysel a bude zapadať vhodne do kontextu.

Vzdelávacie programy pre školské a iné vzdelávacie inštitúcie

Aj naďalej úspešne pokračujeme vo výučbe a prezentácií geológie inovatívnym spôsobom vo forme workshopov pre menšie deti predškolského veku a zároveň pre žiakov základných škôl. Počas celého roka nás oslovovali nielen školy, ale i rôzne iné mimoškolské vzdelávacie organizácie a inštitúcie pre ktorých sme organizovali množstvo komentovaných vychádzok, exkurzií a zaujímavého programu.

Máme bohatý výber programov pre rôzne skupiny a témy neustále rozširujeme. V tomto roku sme pridali aj nový tematický program Cesta zo stredu Zeme a pracovali sme na vytvorení nového programu Dinosauri a tí druhí.

Výučba kde sa venujeme prezentácií geológie a vedám o Zemi zaujímavým a netradičným spôsobom prebieha v menších skupinách alebo v triedach daného ročníka a je nastavená vždy individuálne s rešpektovaním individuálnych potrieb, očakávaní a požiadaviek danej skupiny. Počas tohto času sú všetci účastníci zapojení priamo do hodiny a výučba okrem teoretických poznatkov dáva priestor aj na praktické ukážky čím sa zvyšuje nielen pozornosť poslucháčov, ale i prínos nových poznatkov, ktoré sa vďaka tejto forme lepšie zapamätajú. Pozornosť a sústredenosť je zvýšená vďaka interaktívnym aktivitám do ktorých sa môžu všetci účastníci zapojiť. Ide hlavne o realizovanie bezpečných pokusov a experimentov, pozorovanie rôznych minerálov, fosílií a vzácnych kameňov vďaka práci s mikroskopom a otvorenej diskusii, kde radi zodpovieme všetky otázky na ktoré sa poslucháči pýtajú.

Tento projekt je realizovaný s cieľom zvyšovania záujmu vied o Zemi, a to z rôznych oblastí akými sú mineralógia, paleontológia, podzemná voda, história baníctva, ktorá je v našom regióne veľmi pestrá a ktorú je dobre si pripomínať. Zároveň deti lepšie spoznávajú bohatstvo územia Geoparku Malé Karpaty a jeho pestrú geodiverzitu a biodiverzitu.

Burza geologickej a banskej literatúry

Pri príležitosti mesiaca kníh sme zorganizovali 3. ročník Burzy kníh s geologickou a banskou tematikou, ktorá sa uskutočnila v Pezinskom kultúrnom centre. Ide o jedinečné podujatie v stredoeurópskom priestore s potenciálom na rast.

Ako isto vieme geologických kníh je v kníhkupectvách ako šafránu a preto je to príležitosť pre nadšencov geológie aby si tu niečo pre seba našli. Tretieho ročníka sa opäť zúčastnili aj zamestnanci Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra. Táto inštitúcia je zároveň vydavateľom aj špecializovaných publikácií s geologickou tematikou, ktoré boli súčasťou podujatia a záujemci si ich mohli zakúpiť. Súčasťou burzy boli i edukačné aktivity pre všetkých návštevníkov.

DLHODOBÉ PROJEKTY

Pezinský Permoník

Ide o najdlhšie organizované podujatie, ktoré naša organizácia pripravuje. Ide o našu srdcovú záležitosť a v roku 2023 sme predstavili jeho 27 ročník. Pezinský Permoník je tradičné kultúrne podujatie organizované v meste Pezinok. Hlavná časť podujatia Pezinský Permoník predstavuje Malokarpatská výstava minerálov, fosílií a drahých kameňov s bohatým sprievodným programom. Podujatie aj naďalej ostáva medzi najsilnejšími projektmi našej organizácie a tešíme sa jeho každoročnej obľube širokej verejnosti.

Pezinský Permoník je podujatím, ktoré vďaka medzinárodnej návštevnosti presahuje pôsobnosť regiónu. Umožňuje výmenu zberateľských skúseností domácich aj zahraničných vystavovateľov, ponúka návštevníkom možnosť kultúrneho vyžitia a nadobudnutia nových poznatkov o geologických a mineralogických fenoménoch Malých Karpát, ale aj iných častí Slovenska a okolitých krajín, ktoré sú obsiahnuté v zaujímavých fotografických, ale aj archeologických či geologických výstavách.

Sprievodný program podujatia je tvorený zaujímavým programom a aktivitami a to napr. ryžovaním zlata, hľadaním skamenelín, rezaním achátov, tvorbe na hrnčiarskom kruhu, hudobným programom v podobe koncertných vystúpení, divadielkami a tvorivými dielňami pre najmenších, detskou súťažou v maľovaní a kreslení Permonika, ktorú každý rok i vyhodnocujeme, tancovačkou a podobne. Neustále sa snažíme rozširovať možnosti hlavne edukačných aktivít vo forme rôznych hier pre celé rodiny s deťmi. Čiže podujatie je koncipované aj naďalej tak aby oslovilo širokú verejnosť a malo pre ňu verejnoprospešný účel.

Cieľom podujatia Pezinský Permoník je popularizácia geovedy, zachovanie baníckej tradície a propagácia vzácnych prírodných fenoménov regiónu formou tvorby kultúrneho podujatia. Podujatím sa snažíme vytvárať a udržiavať rozbehnutý dlhoročný projekt, ktorý nielen zviditeľňuje náš krásny Malokarpatský kraj plný fenoménov a kultúrnych hodnôt, ale zároveň rozvíja a buduje kultúrny a komunitný život v mieste jeho organizácie a širšieho okolia.

Kultúrne vzdelávacia akcia má za cieľ ukázať pestrosť neživej a živej prírody, histórie a kultúry. Podujatie zároveň ostáva zaujímavé aj z pohľadu vzdelávacích aktivít a podpory rozvoja udržateľnej turistiky. Dôležitým cieľom podujatia je taktiež prostredníctvom poznávacích aktivít a kultúrneho programu propagovať aj mesto Pezinok, prírodu a kultúru jeho širokého okolia a procesy prebiehajúce v geologickej minulosti Zeme vrátane vzniku minerálov a fosílií.

Touto spoločnou témou chceme i naďalej spájať ľudí a vytvárať širšie komunity. V neposlednom rade je podujatie miesto, kde sa ľudia s podobnými záujmami môžu stretnúť, porozprávať a naplno využiť voľný čas zaujímavým spôsobom. Ciele, ktoré sme chceli podujatím dosiahnuť sa nám splnili aj v roku 2023. Vďaka finančnej podpore mesta Pezinok a BSK sa nám podarilo pripraviť bohatší program a udržať kvalitu podujatia.

ETELKA – Železné srdce Gemera

Jedným z dlhodobých projektov, ktorému sa Nezisková organizácia Barbora venuje je záchrana a obnova Vysokej pece v obci Nižná Slaná. Podľa mnohých patrí k najkrajším peciam na Slovensku. Je národnou kultúrnou pamiatkou a významným dokumentom železiarskej výroby v strednej Európe. Ide o impozantnú technickú pamiatku.

V roku 2014 sa pamiatku podarilo dostať pod správu Neziskovej organizácie Barbora. Našou snahou je prinavrátiť Etelku do stavu z roku 1910 a zriadiť v jej priestoroch muzeálnu expozíciu, ktorá podporí rozvoj turizmu na Gemeri a vráti nás do čias minulých kedy bola Etelka unikátom.

V roku 2023 sa nám podarilo zrealizovať ďalší významný krok a vďaka finančnému príspevku od Ministerstvu kultúry Slovenskej republiky v programe Obnovme si svoj dom sa nám podarilo dokončiť druhú etapu architektonicko - historického výskumu vrátane archívneho výskumu. Zároveň sa zrealizovalo zameranie a vypracovanie skutkového stavu objektu vysokej pece tejto národnej kultúrnej pamiatky s prioritou obnovy. Taktiež boli zabezpečené okenné otvory proti poveternostným vplyvom, ktoré by mohli narušiť stav pamiatky. Okolie a priestory pamiatky sú pravidelne čistené od náletových drevín a ostatného znečistenia. Sme vďační tejto finančnej podpore, vďaka ktorej sa naše ciele v tomto roku podarilo splniť a dokončiť pretože sú jednými z potrebných krokov k tomu aby sme túto unikátnu technickú pamiatku sprístupnili verejnosti.

Na tomto výnimočnom mieste sa konalo aj podujatie Gotická cesta, ktorá bola v tomto roku otvorená na Gemeri. Huta Etelka bola jednou zo zastávok významných miest práve v tejto krásnej gemerskej oblasti. Na podujatie prišlo veľa záujemcov o spoznanie tejto unikátnej technickej pamiatky o ktorej sa mohli vďaka výkladu dozvedieť mnohé zaujímavé informácie hlavne z čias jej najväčšej slávy.

Aj naďalej sa budeme zapájať do rôznych výziev a projektov, ktoré súvisia okrem iného i s obnovou kultúrnych pamiatok a veríme, že raz sa náš sen o sprístupnení Etelky pre verejnosť stane skutočnosťou.

Na obrázkoch môžete vidieť Etelku z čias minulých a zo súčasnosti.

3. ROČNÁ ÚČTOVNÁ UZÁVIERKA A ZHODNOTENIE ÚDAJOV V NEJ OBSIAHNUTÝCH

V súlade s § 4 ods. 2 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v platnom znení Barbora, n. o. účtuje v sústave jednoduchého účtovníctva. Účtovná závierka je výsledným produktom účtovnej uzávierky. Príprava a zostavenie účtovnej závierky sa skladá z 3 etáp :

1 etapa: Prípravné práce – sem patrí zúčtovanie všetkých účtovných prípadov za daný rok do peňažného denníka, vykonanie inventarizácie majetku a záväzkov a zaúčtovanie uzávierkových účtovných operácií.

2 etapa: Uzatvorenie účtovných kníh t.j. účtovná uzávierka.

3 etapa: Zostavenie účtovných výkazov t.j. účtovná závierka.

Účtovná uzávierka predstavuje sústavu výstupných informácií z bežného účtovníctva. Na základe účtovnej závierky, Nezisková organizácia Barbora zostavuje Výkaz o majetku a záväzkoch a Výkaz o príjmoch a výdavkoch. Tieto výkazy tvoria účtovnú závierku v jednoduchom účtovníctve a sú súčasťou daňového priznania dani z príjmov.

4. VÝROK AUDITÓRA K ROČNEJ ÚČTOVNEJ ZÁVIERKE

Povinnosť vykonania auditu účtovnej závierky neziskovej organizácie upravuje Zákon č. 213/1997 Z. z. **Zákon o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby**

Audit účtovnej závierky Neziskovej organizácie Barbora nebol vykonaný a to vzhľadom na skutočnosť, že:

a) príjem verejných prostriedkov a podielov zaplatenej dane v účtovnom období, za ktoré je účtovná závierka zostavená, nepresiahol 200 000 eur,

b) všetky príjmy neziskovej organizácie v účtovnom období, za ktoré je účtovná závierka zostavená, nepresiahli 500 000 eur.

5. PREHĽAD O PEŇAŽNÝCH PRÍJIMOCCH A VÝDAVKOCCH

	Príjmy (v EUR)	Výdavky (v EUR)	Zostatok k 31.12.2023
Celkom	80 018,64	76 463,57	+ 3 555,07

Príjmy organizácie pozostávali predovšetkým z organizovania výstav, podujatí, pomocných prácach na projektoch iných organizácií a z dotácií. Výdaje pozostávali z mzdových nákladov, odvodov do poisťovní, ako aj z režijných nákladov. Prehľad príjmov a výdavkov za rok 2022 je uvedený v prílohe výročnej správy.

6. ZLOŽENIE ORGANIZÁCIE

Nezisková organizácia Barbora neprešla v roku 2023 žiadnou zmenou v zložení organizácie.

Správna rada:

Jiří Vitáloš – predseda správnej rady
Ing. Erik Sombathy – člen správnej rady
Jana Kohoutová – člen správnej rady

Riaditeľ:

Mgr. Andrea Heldová

Revízor:

Jitka Sombathy

Výročnú správu vypracoval:

Mgr. Andrea Heldová
jún 2023

Výročnú správu schválili:

Jiří Vitáloš – predseda správnej rady

.....

podpis

Ing. Erik Sombathy – člen správnej rady

.....

podpis

Jana Kohoutová – člen správnej rady

.....

podpis